

DIALOG PRIVIND GĂGĂUZIA

Identificarea soluțiilor comune pentru probleme comune

Comitetul executiv aprobă programele strategice pentru domeniile educație și turism

Pe data de 16 decembrie 2021, Comitetul Executiv al Găgăuziei a aprobat Programul strategic de dezvoltare a sectorului educației în UTA Găgăuzia 2021-2030 și Programul strategic de dezvoltare a turismului 2025.

„Aceste două documente sunt foarte importante pentru dezvoltarea Găgăuziei. Sunt sigură că aceste programe strategice vor avea un efect pozitiv asupra dezvoltării sectorului educației, cât și pentru dezvoltarea turismului”, a declarat Bașcanul UTA Găgăuzia, Irina Vlah, care a prezidat ședința.

Documentele de politici au fost elaborate de către departamentele relevante ale Comitetului Executiv al Găgăuziei cu sprijinul experților CMI - Fundația pentru pace Martti Ahtisaari, integrând expertiza internațională în domeniul autonomiilor, a proceselor de elaborare de politici și de guvernare oferită de către Eurac Research, din Tirolul de Sud, Italia. De asemenea, CMI a acordat asistență în elaborarea programului pe termen lung și al planului de acțiuni în domeniul culturii.

Aceste politici publice stabilesc obiective pe termen lung precum și acțiunile necesare pentru dezvoltarea domeniilor educației, turismului și a culturii în cadrul Autonomiei, stabilind în același timp fundamentul pentru clarificarea competențelor în aceste domenii între Centru și Autonomie.

ÎN ACEASTĂ EDIȚIE

AUTORITĂȚILE GĂGĂUZE
APROBĂ PROGRAMELE
STRATEGICE PENTRU
DOMENIILE EDUCAȚIE ȘI TURISM

AUTORITĂȚILE GĂGĂUZE
CONTRIBUIE LA DEZVOLTAREA
AUTONOMIEI PRIN ELABORAREA
POLITICILOR ÎN SFERELE
EDUCAȚIE, TURISM ȘI CULTURĂ

ACADEMIA DE TOAMNĂ OFERĂ
NOI REFLECȚII CU PRIVIRE LA
AUTONOMIE ȘI
DESCENTRALIZARE

EMISIUNI TELE-DUPLEX ȘI
INTERVIURI ORGANIZATE ÎN
CADRUL CAMPANIEI DE
COMUNICARE AL PROIECTULUI
„DIALOG PRIVIND GĂGĂUZIA”

Noutăți despre Grupul de lucru privind elaborarea politicilor publice

Autoritățile găgăuze contribuie la dezvoltarea autonomiei prin elaborarea politicilor în sferile educație, turism și cultură

Începând cu anul 2019, CMI a oferit sprijin pentru autoritățile găgăuze în procesul de elaborare a politicilor publice prin consultanță și expertiză internațională. În cadrul proiectului „Dialog privind Găgăuzia” a fost creat Grupul de Lucru privind Elaborarea Politicilor (GLEP), pentru a oferi suport autorităților găgăuze în formularea viziunii strategice a Autonomiei în trei domenii: educație, turism și cultură. GLEP este format din experți independenți din Chișinău și Comrat și reprezentanți ai Comitetului Executiv și Adunarea Populară a Găgăuziei.

Ca rezultat, au fost elaborate trei documente de politici: Programul strategic de dezvoltare a sectorului educației în UTA Găgăuzia 2021-2030, Programul strategic de dezvoltare a turismului 2025 precum și Programul strategic de dezvoltare a sectorului culturii în UTA Găgăuzia 2022-2030.

Documentul de politici în domeniul educației identifică principalele provocări din cadrul sistemului de învățământ din Găgăuzia și propune soluții eficiente pentru depășirea acestora. Programul se concentrează pe priorități precum îmbunătățirea cadrului politic și instituțional pentru a fortifica cooperarea și dialogul atât în cadrul autonomiei cât și cu autoritățile naționale, promovarea sistemului de educație multilingvă, asigurarea accesului la educație, oferirea educației de calitate și altele.

Programul strategic de dezvoltare a turismului se axează pe modalitățile de promovare și dezvoltare a turismului în Găgăuzia. Respectiv, accentul este pus pe trei direcții strategice:

consolidarea cadrului legal, întărirea capacităților instituționale, precum și dezvoltarea și promovarea produsului turistic la nivel național și internațional. Documentul de politici a fost elaborat în concordanță cu prevederile Programului național pentru turism 2025.

Documentul de politici privind sectorul culturii evidențiază drept priorități următoarele aspecte: conservarea și promovarea limbii găgăuze, promovarea diversității culturale, protejarea și promovarea patrimoniului cultural, etc. În lunile ce urmează, documentul de politici va fi publicat pentru consultări publice iar ulterior transmis spre aprobare către Comitetul Executiv al Găgăuziei.

Pentru a asigura un proces incluziv și participativ, fiecare din programele enumerate mai sus au fost consultate cu un spectru larg și divers de actori relevanți, comentariile cărora au fost incluse în programe. Mai mult, în timpul procesului de dezvoltare a politicilor, GLEP a beneficiat de sprijinul experților Eurac Research, care au prezentat cele mai bune practici internaționale în elaborarea politicilor.

Prin implementarea documentelor de politici, Autonomia va contribui la un viitor mai bun pentru tânăra generație, precum și la o creștere economică și dezvoltare durabilă a Găgăuziei.

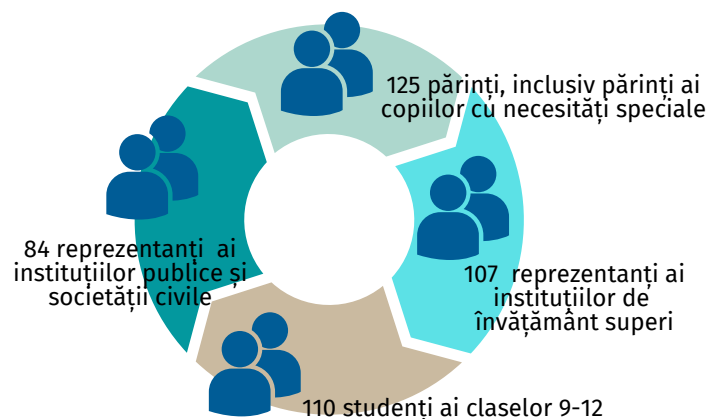

Fig. Exemplu de proces de consultații în domeniul educației

Noutăți despre proiectul "Dialog privind Găgăuzia"

Academia de toamnă oferă noi reflecții cu privire la autonomie și descentralizare

În perioada 11-13 noiembrie, 2021, a avut loc Academia de toamnă „Autonomii și guvernare descentralizată” care s-a desfășurat în format on-line. Evenimentul a fost organizat de CMI - Fundația pentru pace Martti Ahtisaari, în colaborare cu Universitatea de Stat din Moldova, Universitatea de Stat din Comrat și Eurac Research din Italia. La Academie au participat peste 40 de profesioniști din cadrul instituțiilor publice, a instituțiilor de învățământ superior, experți, jurnaliști și reprezentanți ai societății civile.

În cadrul Academiei, participanții au avut oportunitatea de a afla mai multe despre guvernarea descentralizată, relațiile dintre Centru și Autonomie, despre procesul descentralizat de elaborare a politicilor, reflectând asupra lecțiilor învățate din exemplul Tirolului de Sud, Italia. Totodată, participanții au avut șansa de a socializa interacționând în cadrul grupurilor de lucru, făcând schimb de viziuni cu privire la contextul local din perspectiva practicilor internaționale.

“Cele trei zile din cadrul Academiei au oferit o platformă foarte bună pentru a discuta diverse perspective și experiențe, dar și pentru a reflecta asupra tuturor aspectelor care ar putea contribui la îmbunătățirea în viitor a procesului de partajare a puterilor dintre guvernarea centrală și diverse regiuni ale țării”, a menționat Excelența Sa, Ambasadoarea Suediei în Republica Moldova, Katarina Fried.

"Academia de toamnă a îmbogățit cunoștințele în domeniul autonomiei și a descentralizării. Acest eveniment a lărgit modul de a înțelege cum o autonomie poate să funcționeze eficient pe teritoriul Republicii Moldova”, a afirmat Steve Young, Manager de țară a CMI - Fundația pentru pace Martti Ahtisaari.

În cadrul Academiei, experții de la Eurac Research au prezentat experiența Tirolului de Sud în procesul de elaborare a politicilor pentru domenii precum educația, turismul și cultura, prezentând practici internaționale, inclusiv exemplul Autonomiei din Tirolul de Sud.

La finalul Academiei, participanții și-au exprimat impresiile cu privire la eveniment, recunoștință pentru un program intens și foarte informativ, dar și au reflectat cu privire la aplicabilitatea cunoștințelor dobândite în activitatea lor profesională.

“Academia m-a ajutat să înțeleg că descentralizarea este un deziderat ce merită a fi urmat și încurajat, deoarece exemplele din practica europeană și analiza comparativă au demonstrat clar legătura dintre gradul de descentralizare a unui stat și nivelul de prosperitate a acestuia”.

Prima ediție a Academiei de toamnă a fost organizată în anul 2019, găzduind circa 40 de participanți din toată țara, care au învățat mai multe despre aranjamentele privind autonomia, drepturile minorităților și despre tendințele de descentralizare din statele europene.

Noutăți despre proiectul "Dialog privind Găgăuzia"

Emisiuni tele-duplex și interviuri organizate în cadrul campaniei de comunicare al proiectului „Dialog privind Găgăuzia”

“Visul meu și al colegilor mei este ca atât elevii cât și cadrele didactice să meargă la școală cu plăcere”.

Șefa departamentului general al educației al Găgăuziei,
Natalia Cristeva

“Găgăuzia atrage turiștii din întreaga lume prin locurile, istoria, cultura și tradițiile sale”.

Șefa departamentului general pentru dezvoltare economică și turism al Găgăuziei, Natalia Ciuvliskaia

“Sunt ferm convinsă că moștenirea culturală este cea mai mare bogăție a unui popor”.

Șefa departamentului general al culturii al Găgăuziei,
Marina Semenova

În cadrul proiectului „Dialog privind Găgăuzia” a continuat campania de comunicare cu privire la dialogul dintre Chișinău și Comrat.

În acest context au fost organizate două emisiuni TV în format duplex, cu transmisiune simultană din două studiouri publice de televiziune: Moldova 1 și Televiziunea Regională a Găgăuziei (GRT). În cadrul primei emisiuni au fost discutate aspecte legate de educația multilingvă în Moldova, succesele atinse în acest sector în Găgăuzia. La fel, experții din Chișinău și Comrat au analizat aspecte legate de diversitatea lingvistică actuală din Moldova și au setat direcții viitoare de dezvoltare a sectorului educației din Moldova.

A doua emisiune a fost dedicată dezvoltării turismului în Găgăuzia. Invitații din cele două studiouri au discutat despre necesitățile și prioritățile regiunii, remarcând că recent Găgăuzia a devenit o destinație turistică atractivă atât pentru turiștii în Moldova cât și pentru cei de peste hotare.

Invitații din cadrul celor două emisiuni TV și-au exprimat convingerea că dialogul și cooperarea dintre Centru și Autonomie sunt esențiale pentru o mai bună funcționare a regiunii, în beneficiul poporului găgăuz dar și a Moldovei în general.

Discuții mai aprofundate cu privire la sistemul educațional, turismul și cultura din Găgăuzia au avut loc în cadrul a trei interviuri organizate cu reprezentanți ai Comitetului Executiv al Găgăuziei. Aceștia au vorbit despre provocările din sectoarele menționate, precum și despre eforturile întreprinse de către autoritățile din Autonomie pentru a asigura prosperitatea regiunii Găgăuzia și a locuitorilor săi.

Pentru a descoperi istoriile persoanelor talentate din Găgăuzia, precum Lidia Todieva, Gheorghe Topal, dar și pentru a face cunoștință cu locuri fascinante precum Muzeul din Beșalma, vă invităm, să accesați rubrica Oameni și Locuri de pe pagina www.gagauziadialogue.md.

**Gagauzia
Dialogue**

CMI
MARTTI AHTISAARI
PEACE FOUNDATION

**Sweden
Sverige**

“Sprijinirea dialogului incluziv și consolidarea capacităților pentru o Autonomie găgăuză mai funcțională în Moldova” sau “Dialog privind Găgăuzia” este un proiect de trei ani care reunește reprezentanți ai guvernului, legiuitori, experți și alte părți interesate din Chișinău, Comrat și din întreaga țară în vederea identificării soluțiilor comune la problemele comune legate de Autonomia găgăuză.

Proiectul se desfășoară în perioada 2019-2021, fiind implementat de CMI - Fundația pentru pace Martti Ahtisaari și finanțat de Suedia.

CMI Moldova,
str. Alexei Mateevici 76, Chișinău, MD
cmi.chisinau@cmi.fi www.cmi.fi www.gagauziadialogue.md

SCAN ME

Acest buletin informativ a fost elaborat în cadrul proiectului “Sprijinirea dialogului incluziv și consolidarea capacităților pentru o Autonomie găgăuză mai funcțională în Moldova”, implementat de CMI și finanțat de Suedia. Opiniile reflectate în buletinul informativ aparțin autorilor și nu reprezintă pozițiile CMI sau ale Suediei.